CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	**CYNGOR SIR**
DYDDIAD:	**9 Mawrth 2021**
TEITL YR ADRODDIAD:	**TREFNIADAU CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL O FEWN Y CYNGOR**
ADRODDIAD GAN:	**PENNAETH GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD**
PWRPAS YR ADRODDIAD:	**I ADOLYGU CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL AR BWYLLGORAU**

1.0 Mae angen i'r Cyngor adolygu trefniadau cydbwysedd gwleidyddol yn sgil ymddeoliad y Cyng. Lewis Davies. Bellach, mae dwy sedd wag ar y Cyngor a chynhelir is etholiadau ar y 6ed o Fai 2021. Bydd angen adolygu cydbwysedd gwleidyddol eto ar ôl yr is etholiadau.

2.0 Mae Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 yn nodi'r prif egwyddorion mewn perthynas â chydbwysedd gwleidyddol, sef:

"(a) nad yw'r holl seddau ar y corff yn cael eu dyrannu i'r un grŵp gwleidyddol;

(b) bod mwyafrif y seddau ar y corff yn cael eu dyrannu i grŵp gwleidyddol penodol os yw nifer y bobl sy'n perthyn i'r grŵp hwnnw yn fwyafrif o aelodaeth yr Awdurdod;

(c) yn amodol ar (a) a (b) uchod, mae nifer y seddau ar bwyllgorau cyffredin Awdurdod perthnasol, sy'n cael eu dyrannu i bob plaid wleidyddol, â'r un gyfran o gyfanswm yr holl seddau ar y pwyllgorau cyffredin o'r Awdurdod hwnnw fel sy'n deillio o nifer yr aelodau o'r grŵp hwnnw i aelodaeth yr Awdurdod; ac

(d) yn amodol ar baragraffau (a) i (c) uchod, bod nifer y seddau ar y corff sy'n cael eu dyrannu i bob grŵp gwleidyddol â'r un gyfran â nifer yr holl seddau ar y corff hwnnw ac sy'n deillio o nifer yr aelodau o'r grŵp hwnnw sy'n aelodau o'r Awdurdod."

3.0 Mae'r sefyllfa o ran Aelodaeth o Grwpiau fel â ganlyn:

Plaid Cymru	- 13
Llafur Cymru	- 2
Y Grŵp Annibynnol	- 7
Grŵp Annibynwyr Môn	- 6 (Yn cynnwys un Aelod o'r Democratiaid Rhyddfrydol)
Sedd Wag	- 2

4.0 Mae'r matrics sydd wedi'i atodi yn nodi'r hawl i seddi ar bob Pwyllgor ar sail 28 Aelod. Cyfanswm nifer y seddi i'w dyrannu ydi 113.

5.0 Yn amlwg, oni bai fod modd dod i ganlyniad lle mae seddau cyfan yn cael eu dyrannu, bydd ffracsiynau o seddi yn golygu na fydd modd cydymffurfio yn union. Fodd bynnag, mae angen sicrhau'r gydymffurfiaeth gorau posibl yn seiliedig ar y ffigyrau a'r egwyddorion a nodir ym mharagraff 2 uchod.

6.0 Gall pob grŵp gwleidyddol ar y Cyngor ond ddyrannu'r seddau maent yn eu derbyn o dan y trefniadau cydbwysedd gwleidyddol i'w haelodau eu hunain ac ni allant eu dyrannu i Gynghorwyr nad ydynt yn Aelodau o'r un blaid wleidyddol.

7.0 Yn unol â'r protocolau rheolaeth gwleidyddol, mae Arweinyddion Grwpiau wedi eu hymgynghori â nhw mewn perthynas â'r trefniadau rheolaeth wleidyddol.

8.0 Argymhellion:-

(i) Gofynnir i'r Cyngor gadarnhau'r trefniadau cydbwysedd gwleidyddol a nifer y seddau a roddir i bob un o'r Grwpiau fel a nodir yn y matrics yn unol â Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989.

(ii) Bod Arweinyddion Grwpiau yn hysbysu Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd cyn gynted â phosibl ynghylch newidiadau i Aelodaeth Grwpiau ar Bwyllgorau.

Huw Jones
Pennaeth Gwasanaethau
Democrataidd
23/2/21

Mawrth/March 2021

Balans ar y Cyngor Sir Balance on County Council	
Plaid Cymru Party of Wales	13
Llafur Cymru Welsh Labour	2
Y Grwp Annibynnol	7
Annibynwyr Mon Anglesey Independents	6
	28

PWYLLGORAU CRAFFU A THROSOLWG SCRUTINY AND OVERVIEW COMMITTEES			
Pwyllgorau Committees	Partneriaeth Partnership	Corfforaethol Corporate	Cyfanswm Craffu Total Scrutiny
Aelodaeth Membership	10	10	20
	4.6429 5	*4.64286* 5	*9.285714286* 10
	0.7143 1	*0.71429* 1	*1.428571429* 2
	2.5 2	*2.5* 2	*5* 4
	2.1429 2	*2.14286* 2	*4.285714286* 4
	10 10	*10* 10	*20* 20

ALLWEDD	KEY
Chwith uchaf, italic = hawl ffracsiynol damcaniaethol	
Top left, italic, theoretical fractional entitlement	
	Dde isaf, arferol = awgrym rhif llawn
	Bottom right, normal = whole number suggestion

	LLED-FARNWROL QUASI-JUDICIAL								**PWYLLGORAU ERAILL Y CYNGOR OTHER COMMITTEES OF THE COUNCIL**							
Pwyllgorau Committees	Cynllunio a Gorchmynion Planning and Orders	Archwilio Audit	Gwasanaethau Democrataidd Democratic Services	Penodiadau Appointments	Ymchwilio Investigation	Disgyblu Disciplinary	Apeliadau Appeals	Trwyddedu Licensing	CYSAG SACRE	Cynllunio ar y cyd Joint Planning	Tal a Graddio Pay and Grading	Penodi Safonau Standards Appointing	Is-Bwyllgor Indemniadau Indemnities sub-Committee	Cyfanswm Eraill Total Others	**CYFANSWM LLAWN GRAND TOTAL**
Aelodaeth Membership	11	8	10	10	3	3	10	11	6	7	6	3	5	93	113
Plaid Cymru Party of Wales	*5.10714* 5	*3.71429* 4	*4.64286* 5	*4.64286* 5	*1.392857* 1	*1.392857* 1	*4.642857* 5	*5.10714286* 5	*2.7857* 3	*3.25* 3	*2.785714* 3	*1.392857* 1	*2.321429* 2	*43.17857* 43	*52.46428571* 53
Llafur Labour	*0.78571* 1	*0.57143* 0	*0.71429* 1	*0.71429* 1	*0.214286* 0	*0.214286* 0	*0.714286* 1	*0.78571429* 1	*0.4286* 0	*0.5* 1	*0.428571* 0	*0.214286* 0	*0.357143* 0	*6.642857* 6	*8.071428571* 8
Grwp Annibynnol Independent Group	*2.75* 3	*2* 2	*2.5* 2	*2.5* 2	*0.75* 1	*0.75* 1	*2.5* 2	*2.75* 3	*1.5* 2	*1.75* 2	*1.5* 2	*0.75* 1	*1.25* 1	*23.25* 24	*28.25* 28
Annibynwyr Mon Anglesey Independents	*2.35714* 2	*1.71429* 2	*2.14286* 2	*2.14286* 2	*0.642857* 1	*0.642857* 1	*2.142857* 2	*2.35714286* 2	*1.2857* 1	*1.5* 1	*1.285714* 1	*0.642857* 1	*1.071429* 2	*19.92857* 20	*24.21428571* 24
	11 11	*8* 8	*10* 10	*10* 10	*3* 3	*3* 3	*10* 10	*11* 11	*6* 6	*7* 7	*6* 6	*3* 3	*5* 5	*93* 93	*113* 113